

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny folyóétiük s pontosan közöltetik.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések, némagyarosítás, Németszínházi botrány s ahoz még egy kis advány — Vége — gr. Széchenyi Istvántól. Budapesti napló: sodronyhurok általi emberfogás s kifosztás, a hajóhid kiszedve, az Ungar; játékszíni krónika; Veszter Sándor s Dobozy Angliába szándékozó zenész társasága; kisdud gyermekkór-házra táncvizigalom. Máramarosi közgyűlés: körlevelek iránt intézkedés; a munkácsi püspök panasza; b. Sztolka ajándéka gyümölcsfaterjesztő és kölesönös tűzkármentesítő intézet; népnevelés. — Amerika.

Spanyolország. (Espantero Barcelona előtt már visszaindult; Lefvrbre ügye, Torijos s 38 agyonlőtt társai emléke. Anglia (a' chartisták ismét fölélednek; kínai hadjelentés; karácsoni ajándékosztás s baron of beef. Franciaország (a' porosz kormány követelése Franciaország ellen; Marquesas szigetek; Klementine s Koháry-Coburg; Espantero ellen bősöng a' sajtó, Algir ügye. Törökország. — Ertesítő. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. kir. felsége Graf Károlyi tesemi kamr. főkálist és Bene Károlyi tiszb. kir. ügyvédet rend. kir. ügyvédeké mélt. legkegy. kinevezni.

Ő cs. kir. felsége Veninger Ferenc mezőkomáromi molnárnak és János testvérének a' fóm. udv. kan. ezellária h. jegyzőjének vezetéknévök Várszeghyre változtatását kegy. megengedni méltóztatott.

Német színházi botrány, s ahoz még egy kis advány.

(Vége.)

II.

'S most kérem*) a' Pesti hírlap szerkesztőjét szilárdul és határozottan, a' méltóztatásuk erre egyenesen s őszintén, s nem prókatorilag evasive s illusorie, vagy szokása szerint, szívolvasztó lamentokkal, vagy csak úgy cavalierement a' dolgot könnyű szerrel absolválva, hanem — mint mondom — egyenesen felelni: rajjon hiszi-e bona fide, hogy a' nagy publicumnak s kivált a' karzatoknak tetszése vagy nemtetszése valami igaz bírálat, sőt mint ő minden alkalommal és minden formákban rá szeretné fogni, hogy az szinte valami amphictyoni ítélőszék, mellytől appellata nem lehet, s mellynek ótalma alatt ugyszólván az infallibitas szent fényébe állíttatnék a' szónok, kit ennél fogva csak legátalabbi gyanuval is érintni, megbocsátatlan bűn, s nem kevesb, mint hazaárulás volna! Igyan bona fide hiszi-e azt azon nagy publicumról, nellyet néha a' legkisebb ezt is egészen kivesz minden állásából, s melly a' nyers tömegek természete zerint mindig hajlandó annál nagyobb zajt ütni, s annál erősebben kimutatni tetszését, minél csipősbet állalnak számára ki, sőt minél vastagabb és merészebb állításokat hall, s minél tetlegeseb kicsapongásokra egy bohózatokra fejjik a' szőnyegen levő ügy. — Ugyan hiszi-e ő azt maga is, mikép a' népben s kivált annak serdülő reményében volna a' legjobb, legéleseb s legmesszelátóbb ítélő tehetség; ő, kinek annyi olaszottsága után bizony tudnia kellene, milly fertelmes szónoki eledelt kívánt meg például Franciaországban végre a' mindig magasra csigázott nép, melly csakamar még Danton szónoklatát is langyosnak találá s negunta; tudnia kellene, milly aberratiókba esett mindenkoron az itélet székébe emeltett nép, s ha olyakba nem esett néha, ez egyedül a' szerencsés véletlennek vala műve; tudnia kellene, hogy Socratestül kezdve számtalan áldozaton keresztül itéletében minlig hibázott a' nép, és még Krisztus urunkat is minotásban hagyá Barabás áttelenében. Hiszen ezt mind undnia kellene; ánde ha történetesen mind ezt még em tudná, vagy tactica ként tudni és elismerni em akarná: akkor forduljon magas ítélőszékéről egyenesen csak hazánk felé, és szóljon itteni, s kivált aját tapasztalása szerint őszintén, s fogja-e merni agadni, hogy kivált honunkban mindenütt egy két kompos viszen mindent, és azzal vezeti a' sokaságot,

*) Ne sajnálják a' tisztelt olvasók e' közleménynek mult számbani részére is figyelni, nehogy a' hosszabb előadók fonatát veszítsék.

's teszi azt bolondá örökleg, hogy őt — mint eszes asszony szokta a' bohó-férjt — meg nem szünőleg azon áltatásban tartja, mikép csak egyedül az ő t. i. a' nép paranesa volna teljesítve mindig, holott a' szegényt mint portékát oda vezeti, s ott s arra larmáztatja, mire hasznát veheti leginkább; vagy más szavakkal: miből magának reméll arathatni legtöbb hasznot.

'S ugyan nem lakunk-e, kérdem, illy mindennapi jelenetek közepette, mikép tán egyszer fel kellene nyilni szemünknek! Minek, reméllem, reggele már már hasad, mert valamint a' bálványistenek ideje lejárt mindenütt immár, úgy szűnt meg Magyarországra nézve is azon időszak, miszerint annak népeit ezentul is mint eddig, örökleg mystificálni lehessen, vagy olly festvényekkel, mint közvélemény, népkövetelés s at, el-elszédítgetni, mellyekkel minket már ad nauseam tartott jól eddig a' P. hírlap szerk. és társai. Ne is gondolja ennekokáért, mint mondom, hogy effélékkel de csak egyetlen egy félig meddig józan és kiábrándult ember is politikai hivei közé megnyerhessen ezentul. Hatása csak entusiasták közt lehet, kik egy „önmaguk alkotta“ honban laknak, melly sehol nem létezik, ánde kifejlődhetik, de bizony nem ábrándozók által, minthogy illyesekkel nemcsak megrakni nem lehet egy valódi és egészséges nemzeti létnek sarkalátát, de még csak biztosítani sem véruink illy problematicus létét. Hagyjon ez okbul: néperői, népigényi, ifju óriási, közvéleményi, nemzet-boszulói s efféle chinai festvényeivel fel a' Pesti hírlap szerkesztője; vegye őszinte hazafui tanácsomat, mert ezek bizony — hígyen szavaimnak — csak kacaját, legjobb esetben csak szána-kozást gerjesztenek, s hatásuk kirekesztőleg idealistákra s ideotákra van, vagy ollyasokra — s itt vigyázzunk — kik eszmadárként csak azért futnak a' népszerű tárogatókba népszerű fallaciákat en compagnie és tuláradozólag, hogy annál bizonyosabban lépve ragadjon vagy hurokra kerüljön az általok kijelölt botor; kiket mindnyájustul a' esábitókat a' esábitottakkal együtt majd rendre hozza, ha mi nem eselekedszük azt mielőtt késő volna, egy eceptet se kétélkedjünk, valamely új Pottinger — G'horjamer Diener!

Tudom én a' közvéleményt tisztelni, mert vox populi vox Dei, de nem azt, melly felhevült karzatokon itélőleg harsog, vagy melly Dózsa süpredékiben, vagy chartista bandákban dühöngő szélvészént mindent magával sodor, mi egyedül keserü gunya hagy-máza a' közvéleménynek; ánde azt tisztelem lehető legmagasb fórumként, melly minden színezeten, minden lépesőzeten, minden korszakon keresztül, és minden bármilly külön érzelmek, nézetek s vallások daczára, kitisztulva minden kisdud irigységi fondorkodásból, hűn él nagy és kicsi szívében, s melly mind kitérni tudása mind egyelkű cselekvése által egyiránt győz; — azon megállapodott, kiábrándult civilisatioi köz opinio, melly fölött nincs appellata, és mellyhezaránylag a' leghatalmasb zsarnok sem egyéb többé, mint gyenge nádszál, mellyet tövéből sodor a' lenge szellő.

Mindaddig azonban, míg Pozsonyban országgyűlést tartunk, s már Köpöcsényben is alig van a' postakocsisokon és forspontosokon (!?) kívül valaki, ki tudná, hogy ott mit csinálunk, s hogy van ott valami, mit diaetának hívnak; míg Budapestben, Hunnia fővárosában a' lakosok kilencz tizedrésze is alig tudja, mikor a' t. vármegye ülést tart, s kivéve, ha tán valami felette különös spectaculumot reméll, csak az megy oda, kinek kell, meg az kinek semmi vagy jobb dolga nincs; míg alig létezik honunkban tizenkét egyed, ki egyet értene s olly világosan tudná, valódiilag mit akar, mint nem a' napfény de csak a' holdfény is; s elvégre még nem egyszer tapasztaljuk, milly tiszta gyermekkedélyileg differálnak szemünk előtt az ifju óriásnak, ezen egyelkű közvéleménynek főpapjai még magok között is, s milly fiatal menyecskeileg nehezeltetnek néha egymásra s at; mindaddig, míg ez így van és nincs máskép, mindaddig kifejlett, megérlett, általános közvéleményről Magyarországon, ha készakarva a' neveltség színpadára állni nem akarunk, biz isten ne peroráljunk igen sujtás és sallangilag.

Az „éljen“ vagy „ne éljen“, vagy e' helyett — mert hiszen megölni senkit még szándékban sem szabad —

a' „roszaló szemek“ és a' büntető kép, mellyekkel legalább én olly sokszor vagyok szerencsétlen találkozni, ha valamit „vétettem“, mintha megmérgeztem volna a' kutakat — tehát nálunk most legalább még korántsem képviselik a' nép isteni szavát, de legföljebb — s hozzuk ezt elvégre rendbe, t. i. állítsuk kellő helyére — mind ez némelly jóakaróknak méltánylái s megköszöntési vagy nem-jóakarók kijelentési színében és magasságán áll. Nincs különben eddigelé a' fáklyazene dolgával is, melly egy idő óta divatoz. A' hű kedélyü ifjuság méltányolva, milly súlyos, milly tikkasztó e' hazában, a' hasznos polgár szerepe, nemes lelkületü vágyában buzog, őszinte há-lájának nyilvános jeleit is adni. 'S ez helyes, ez gyönyörű. Én is valék már nem egyszer illy méltánylatnak csekély érdemimen tul megjutalmazott tárgya. 'S mondhatom — mert becsületes emberre nézve lehet-e szebb ajándék, lehet-e tisztább kéj, mint vérokon-sági s hazafui meleg kézfogás és őszinte méltánylat? — életem legédesb pillanatihoz tartoznak azon felejt-hetlen esték, mikor nyilván tapasztalám, hogy egészen félre nem értetem, de van szü, melly felfog s velem egy cél elérése végett buzog, s bár tudnám mind azok iránt, kik megtisztelésemben részt venni sziveskedének, háladó keblemet kellőleg kitérni. Ánde azért olly annyira még soha egy pillanatig sem szédeltget fejem, mikép a' rokonszeny efféle bezonyításti de csak legátalabbrul is közvéleményi, vagy nemzeti demonstrationnak vehettem volna, mire azon hű kedélyek által, kik legalább engem tisztelének meg, tudom, soha nem is vala magyarázva az. És valóban különös, nem mindennapi phantasia kívántatik arra: néhány jóakaróban s néhány hű keblü fáklyázó fiatalban — nemzet nyilvános köszönetét szemlélni tudni, kivált ha azon város lakosinak lehető nagyobb része, hol ez történik, azalatt jó izüt alszik, jü része pedig, mert a' nagy világ vagy is inkább a' nagy világosság meg lárma nem hagyja alunni őt, ágyában boszorkodva hányja veti magát.

Ha a' magyarnak illusioinál többje már nem volna, biz én nemcsak nem merészeném, de semmiért a' világon sem iparkodnám őt ámulásaiul, bármilly nyavalyások lennének azok, csak legátalabbrul is felszerkenten, mert még az illusio is jobb mint a' semmi; mikép — közbevetőleg legyen mondva — nem is lehet nagyobb bűn, vagy legalább nagyobb kegyetlenség — s milly sokszor esnek e' vétebbe, s tudom akaratjuk ellen, mind azon jószívűek, kiknek elég észkoosítuk nincs — mint olly javakkal s olly kéjekkel ismertetni meg embertársat, s ollyasok iránt ébreszteni benne szomjat és sovárgást egyáltalában vagy anticipative, mellyekkel soha vagy egyedül bizonyos előzvények után láthatjuk mi őt, vagy láthatja ő saját magát el; ha a' magyarnak mondom illusioinál többje már nem volna, biz én fel nem serkentem álmaiból őt soha. De hála az ég, illy roszul még nem állunk, s csak tölünk függ, valódi és nem ábrándi sarkalatokra állítani véruink biztosítását és léptenkinti feldicsőítését.

Félre azért minden csaképekkel, s hozzuk elvégre tisztába, hogy mai felette hátramaradt s mindenben olly fejletlen körülményinkhez képest, hol száz ember közt száz, és ezer közt ezer nézet és hajlam van, s így tovább, sem a' sokaságban, sem a' népben nem lelendjük azon praesidiumot, melly az egyiptusi homok és mocsárokból ki birná kalauzolni az igéret földére a' magyart; hanem hogy e' hosszadalmas és tömkeleges utat csak úgy végezhetjük be jó sikerrel és üdvösen, ha olly vezéresillagok után indulunk — s megvallom, illyest reméltem vagy legalább „vágytam“ a' Pesti hírlapban fellelni, mikor keletkezett — mellyek sem a' nép sem a' sokaság még éretlen s ekkép zagya követeléseitől nem vesznek irányt, hanem mellyek éppen ellenkezőleg mind azon kiszámíthatlan s annyira elágzó szenvedély s nézeteknek adnak irányt, mellyek honunk fölött átalakulási küzdelmiben most forrongásba jöttek.

Olly közvélemény, melly eldöntö lenne, és ekkép feloldása lehetne azon felette bokros kérdés csak századik részének is: „milly módon lehetne elérni leg-

többré nézve legártósabban jelen körülményinkben a' legtöbb jót, még nálunk Magyarorszában nem létezik. Ennek még alakulnia kell. 'S felette kívánatos, hogy minélelőbb alakuljon. Ámde kérdem, mi módon fog alakulni? Tán ugy ha terroristáink rálármázzák 's rádeclamálják az emberekre, hogy illy közvélemény, melly irányt adhatna, 's mellynek ekkép mindent alárendelni volna kötelesség, létezik már? Én nem hiszem. A' közvélemény, nemzet igényeivel 'sat, mi ugy vagyunk, mint hazánk némi ábrázatlanabb vidékivel. Mindaddig, mig coute que coute el akarjuk hitetni a' világgal, hogy azok kiesek vagy legalább nem igen rutak, és egy egy poeta kinjában azok illusztrációjára felsohajlt: addig bizony soha nem lesznek azok ajánlközők. Elismerés, hidegvérű megfontolás utáni szilárd törvény, pénz és mérnök kell oda, ez segít és semmi más, még isten sem, mert az isten illyes részletekkel nem vesződik, hiszen azért adott az embernek észet, hogy általa is teljesítse magasztos czélzatit. — Szintígy segíthetünk, vagy inkább: csak egyedül így segíthetünk a' közvélemény, a' nemzet igényein 'sat, is, t. i. hogy illyesek ne csak álmainkban — 's tudom én jól 's méltánylani is jól tudom — ne egyedül hű és nemzeti nagyság után epedő kebleinkben létezzenek, de létezzenek valódílal is. Ide szintén mindenek előtt tehát elismerés, szilárd törvény és mérnök kell. Mind ehhez pedig nem nép, nem sokaság kell, de ember, 's nem olly ember, ki mindig haboz, mindig remeg, „mit mond ez, mit mond az“, „valljon tapsol, valljon sziszeg-e a' sokaság,“ csak hogy el ne veszítse a' közgratiát; ki nem nézi, mi a' jobb, hanem mi a' bájo-lóbb, mikép soha el ne koczkázza az olly édes, éljen harmoniát. — 'S valóban, ha mai felette kétes jövő-dőjú időkben az illy vitézeknek naprul napra növekedő sora nem ritkul, én legalább soha nem hiszem, hogy nyomorult hazánkból bármikor valami egyéb válhassék, mint százezernyi irányaktul elzagyvasított e-lőbbutóbbi martalék. — Nem nem! Illy vitéz segíthet ugyan magán, de soha nem a' hazán; mert e' szegényt a' polgári erénynek csak olly „láncolata“ emelheti porábul, mellynek kész minden „szeme“ vész és ár, népfelhevültség és népdacz ellen naponta küzdve kiál-lani a' valóért; és én legalább azt hiszem: ki nincs e-lég hazafisággal kibélelve lesziszegtetni és kimaeska-muzsikáltatni magát a' hazáért bár minden nap, sőt ki illyesektől jobban tart, mint tart az erénnyel és lélekisméretével; az ha Brutus consul nem, ki, mint írják, később vette fel igazi szerepét, legalább az én hévmérőm szerint vajmi laugyos 's bizony csak nyomorék hazafi, vagy a' honnál sokkal fölebbre emeli önmagát. —

Hagyjanak ez okbul a' Pesti hirlap szerkesztője és társai azon valóban már émelýgést okozó kaczerkó-dással fel, mellyel hizelegve 's hódolgyva meg nem szünőleg viseltetnek a' nép 's fiataliság iránt. Hiszen mély alvásban felserkent országban ugy is maga-magától mindenek fölibe szokott nőni a' nép és a' fiatal-ság, mint azt nálunk kézzelfoghatólag tapasztaljuk. Már ha ezeket a' nyilvánosság leghathatósb organu-mai meg nem szünő bók és felemelés által még ma-gasbra czigázzák, akkor kérdezem — 's erre feleljen minden elfogultlan — akkor ugyan mi tartóztathatja, mi hátráltathatja elvégre e' honban ha idegen bele-avatkozás nem, hogy az egész statusalkotványi gép, melly közt élünk — boldogul, boldogtalanul az más kér-dés — hova hamarabb bukfenüzileg sarkaibul ki ne forduljon. Bizony semmi. Én pedig nem hiszem, hogy „nemzeti bukfenüz“ vagy idegen beleavatkozásnak elői-dézése volna czélunk, legalább az enyim nem. 'S ped-ig, ha csálni nem akarjuk magunkat, bizony aggasz-tólag közel állunk ezen kettős czélok bármellyikéhez, hol, mint a' német monda valóban felette jól tartja, „a' választás egy kissé nagyon is fáj.“

Nem a' néptől és a' fiataliságtul vezetett, de azt vezetni; nem a' szerint tenni, mit követel a' nép 's mire van étvágya a' fiataliságnak, de ahhoz képest eselekedni, mi hasznos, üdvös, elérhető rá nézve; ez hazafiai tisztünk, ez polgári hivatásunk. — 'S kér-dem a' Pesti hirlap szerkesztőjét és társait, ugyan nem biznak é hazánk biztosítását és kifejtését illetőleg saját magukban többet, mint az éretlen népben, meg a' felhevült ifjuságban? Válaszoljanak erre őszintén. Hi-szen csekély egyéb gyarlóságai mellett bizony a' mo-destia sem nagy tulajdonuk. Minek tehát ez alkalom-mal a' modestia az azon különös „kiállítás“, mintha ők csak tolmácsai, sáfárjai 's személyesített elvei vol-nának a' közakarataknak, nemzeti követelésnek, 's illy-féle chinai párduczoknak? Vagy tán saját magukban elég támaszt, elég basist, elég anyagot nem találnak,

hogy magokat még a' politika mezején is ismértekek-ké tehessék, fén y b e állithassák, 's ügyességüket a' világ előtt be is bizonyithassák, ha valami „magu-kon kivüliekkel“ azt nem istápolják, és saját politikai soványságaikat egy kis gözzel, meg némi kis „nép,“ „nemzet“, „közvélemény“ és efféle képecskékkel mel-lékesen vagy háttérben egy kissé előlegesen ki nem pamutozzák (auswärtiren)? Aha! Tán itt a' baj, 's tán ez oka, hogy illyféle boscoi tour de passe-passe-ra vergődnek, 's illyes Cagliostro-felé phantasmagori-ákhoz fordulnak, mikép még is egy kis látszatjuk, egy kis hatásuk legyen, vagy legalább „magas hiva-tásuknak“ (?) némi dísz és szerencsével felelhesse-nek meg. Ámde ez felette szomorú volna. Mit éppen azért nem akarok, nem tudok hinni, mert olly szo-morú, én pedig honunk 's vérünk sorsát még mindig rózsaszinben szeretem látni, mert még most is el me-rem mondani Danteval „Beata Ungheria! se non si las-cia piu malmenar.“*)

'S e' körül forog a' dolog. Mikép méltóztassanak a' P. hirlap szerkesztője és társai azon magas politikai szín-padrul leszállni, mellyre őket a' nép, a' nemzet, a' közvélemény, 's tudja isten micsoda, vagy is inkább felette jól tudjuk, micsoda: sem a' nép, sem a' nem-zet, sem a' közvélemény éppen nem emelte, hová azonban egyedül saját álmaik és illusioik, és némi fel-lengősök, meg tán Palóczy közmondása szerint, némi jól számoló „Galilaeusok“ czigázták őket fel. Szállja-nak mondom onnan le, és álljanak elvégre a' gyakor-latí élet mezejére, hol — dicséretükre legyen mondvá, bár ne kalandoznának abbul mindig ki — éppen ma-üllik ünnepeit egy vajmi szép virágnak, mellyet, ha irányábul nem esik 's czélját nem veszti, minden jó bizonyosan legőszintébb részvétellel és örömmel kísé-rend 's ápoland mindig.**)

Féltre tehát minden szemfényvesztésekkel 's ál-lítsuk elvégre a' most divatozó, 's azt hiszem, már ez alkalommal is eléggé kimutatott mystificatiok tökéle-tes megszüntetésével honunk létét 's jövődjét illusi-oknál szilárdabb alapokra. 'S ki ebben velünk kezel fog, szövetségesünk, ki pedig nem, ellenségünk; igen ellenségünk, ámdé, mint magától értetődik — mert valóban kár volna minékünk ugyis annyi pörben fuladozó magyaroknak még a' politikai mezőn kívül is pörben élni vagy éppen összeveszni — mindig azon értelemben: inimicus causae, amicus personae, de azért ellenségünk, ki mint honi előmehetésünk leg-vegyesb ellenségét, minden tőlünk kitelhető módon parálysálni, sőt megsemmisíteni ügyekezendünk; mert eltökélt szándokunk mindent elkövetni, mi csak töl-ünk függ — 's ebben hiszszük minden józanabb ma-gyarnak pártfogását megnyerni — hogy Magyaror-szág, mellynek, „telik mibe telik,“ 's nem ám — 's itt a' különbség — „török szakad“, 'm é g l e n n i e kell, se a' bukfenüznek szomorú-vig esetébe ne jöj-jön, mellyhez némi népboldogítók már olly aggasztólag kö-zel hozák azt, 's ne sülyedjen azon kétségbeesési ál-lásba, hogy maga magán segítni, vagy más szavakkal: maga magára zavarta bonyodalmbul kiemelkedni nem tudván, idegen befolyásnak discretiojára legyen kény-telen átengedni magát.

Itt van ideje egy lépcsőnkénti, 's éppen ezért sokkal előbb czélhoz érő átalakulásnak művét tánto-ríthatlan hűséggel eszközölni, mihez képest „mesteri kézzel“ vagy eléggé nem i r i g y e l h e t ő „szép sze-rencsével“ — bizony nem bánom, mert ez alkalom-mal egyre megy — tervezett alkotványunk fő váza „nihil de nobis sine nobis“ minden salakjaibul kitisz-títva, lassankint azt mind felvegye magába, mit erény, hazafiság, becsület, emberiség, sőt maga a' jól fel-fogott saját érdek is parancsol, miszerint Hunnia tág területén elvégre de egyetlen egy se legyen, ki mond-hassa: „nekem nincs hazám“, de egyetlen egy se, ki számúzve lenne a' közpolgáriság szent körébül. Illy komoly műtételre azonban, mellynél tovább terjedni: „anarchia“ innen maradni: „tespedés“, illy műtételre, ezer belnyavalyáink, ezer külbajainkhoz képest, mon-dom, mikor a' legtapsztaltabb fő számtalan éjjeli vi-rasztásinak daczára is csak egy egy mákszemmel ké-pes járulni az egészhez, tisztelt, becsület, de igaz-ság is, valamint az ifjuságot in corpore, ugy a' népet is tömegben teljességgel incompetensnek tartom. Min-dent a' néptől, igen de semmit általa; legalább még

*) Ezt tán így tehetnök ki: „Boldog Magyar-ország! ha magát nem hagyja többé esáb-utakra vezetetténi. —

**) Épen december 26án, midőn e' sorok irattak, tartotta a' magyar iparegyesület a' nyilvános jutalom-kiosztást.

most, mert meglehet, ámbár eddigelé még oldatlan problema, lesznek egyszer idők, de minden esetre a' távul jövendőben fekvők, mikor a' nép-intelligentiá-nak sulya fog lenni a' legbiztosb kalauz.

Szünjünk meg ennél fogva, politikai szerepeske-désinket vagy inkább demonstratioinkat illetőleg, ugy mint eddigelé fájdalom szinte mindig tevének, azon tacti-cához szabni, vagy azon vaksághoz hasonlólag viselni, mellyben nem egy koldusbothoz közel álló tékoz (Pras-ser) létezik, ki jóllehet éppen nem ül pénzes zsákon, de e' helyett órárul órára puhábbra érő banquerouton, még is ugy handabandáz, ugy figuráz, mintha tudja lá-dáiban még hány millió volna, holott egy józan, de tökéletesen józan „beletekintés“ és „kiábrándulás“ után tán még nem volna lehetetlen, sőt még hihető lenne, habár lassu és keserves uton, 's ugyan nem gyermeki áldozatokkal egy hézag nélküli egészséges gazdaságnak vetni meg új alapját. Ne cselekedjünk így, ne koczkáztassuk honunk javát, honunk létét így, de tegyük inkább le a' haza oltárára a' handabandát meg figurát, hadd menjen ott áldozatul füstbe, nehogy mint a' felhozott tékoz, egy rövid időig tartó álfény, és ámitás után hosszú alamizsnára kerüljön a' magyar; vagy más szavakkal: hogy

„Magyarország ne csak külsőleg és ámitólag jószí-nűnek, megelégtűntnek, gazdagnak, fényesnek lássék; Ámde mindig növekedve 's hosszú időkre terjed-ve, belsőkép is valódílal jó egészségű, dicső és hatalmas legyen.“

És ha most tudakozná valaki tőlem: „Illusioiért bár, 's bár ephemer fényeért mit volnék képes a' kol-dusbotra induló magyarnak tartalékkincstárábul kimu-tatni esereileg, min — mint állítom — egészséges nemzeti kifejlésnek alapja sarkalhatnék“, annak, ki így kérdezne, addig is míg a' magyarnak itt ott szély-lyel fekvő, részint még lappangó kincsforrásit töké-letebben kimutatni volnék képes; im ezt válaszolnám 'S ugyanis

„Tiszta, semmi által féltre nem magyarázható igazunk — a' legitimitas.“

„Fenálló 's hosszú idők által megedzett, és nen egy kül belevágási illedelmes sebhelytől megrakott agy tekintetű, és ekkép tiszteletre gerjesztő alkotványunk.“

„Vérünknek itt ott rozsdás, ott amott pedig ki-tördelt ugyan, de azért egészen soha még meg nem tört zománca. 'S végre — mert bizzunk magunkban de azért el ne bizakodjunk — mert

„Megtöri a' kis számú hellen bors a' számtala-persa borsót.“

Mikép csak rajtunk áll nagyokká, dicsőkké le-nni, 's elleninkre zárni a' nekünk szánt koporsót.

Mi kell ennél több? kérdem. Milly kis népnek áll-nak politikai tartalékkincsei jobban? Azt hiszem egyé sem. Miért ennél fogva a' sok handabanda, meg a' nem kevesb figura, midőn illy egészséges alapokr. állíthatjuk ujra alakulandó honunkat? Csak ne esusz-szon másszon senki e' hazában, de a' levegőbe s röpülgessen ámitgatásilag, 's bizony mondom, még ko-ránsem áll olly igen rozsz lábón mérlegünk, mikép, h csak egy kissé jól gazdálkodunk, és némi kis áldoza-toktul nem rettegünk, bizony még minden lehet be-lőlünk.

Hagyjunk ez okbul, ismételve kérem, minde efféle képekkel, mint nemzeti igénylet, népkövetel-é 's a' t. fel, legalább addig, mig mind ez létezni fog mert valóban eféle szemfényvesztések és phantasma-goriák nemcsak nemzeti hitelünket nem emelik, hanem isten tudja, szanakozásra méltólag csorbítják; és haszontalan sikerletek helyett műveljük, ápoljuk in-kább meg nem szünő gonddal igazaink, alkotványun 's vérünk még soha egészen ki nem fejlett 's fel ne virágozott gyakorlati mezejét, nehogy azon gazda sor-sára jussunk, ki legjobb buzaföldjeit, legszebb rétjeit leggazdagabb erdeit egészen elhanyagolja, hogy kísé-letekkel, szép köntösökkel, meg felhalmozott minden féle de hasztonal holmikkal üzzön parádét, mikép hi-telét fentartsa.

Méltóztassék mind ezek után ennél fogva a' Pes hirlap szerkesztője, ha utóbb is tán el nem kerülne figyelmét, engem egyedül saját nevében megdicsé-rt vagy sujtani, és e' műtételből a' lángkeblű ifjuságo melly lapjának 204dik száma szerint beszédem „ré-szeit kitérő lelkesedéssel igenlé“, 's efféleket k-hagyni. 'S pedig elsöben: mert egyáltalában soha sem az ifjuság, sem a' nép, sem a' nemzet megbízott-jának vagy épen plenipotentiariusának őt mindadd-el nem fogom ismerni, mig ebbeli credentialis elöltem szigoron ki nem fogja mutatni. 'S másod-szor: mert minden hízlekedés nélkül legyen mond-

— mely bünt egyébiránt úgy hiszem még legnagyobb eilenségem sem vehet szememre igazságosan — minden arányon túl magasabba állított a Pesti hírlap szerkesztőjének bármily bírálatát is — jóllehet itélő tehetségében 's kivált „mélységében“ őszintén mondván, nem igen bizom mindig, 's főkép combinatioi általában vajmi gyenge hitelben állnak előttem — mint a' nép, sokaság 's ifjuságnak itéletét.

'S most vége e' cikknek. Sem a' népnek, sem a' fiatalágnak nem hízeltedtem. 'S mégis megjő az idő, hol átlátandják tudom, 's egy részétán most is átlátja, nem tudom, mikép azért, mert neki nem hízeltedtem, vele nem kaczerkodom, még sem vagyok sem a' népnek, sem a' fiatalágnak éppen legrosszabb barátja, sőt ha van is oly jó mint én, jobb tán nincs, midőn nálamnál „ügyetlenebb“ fogadom, és ezt az idő kimutatja, minden esetre váltig van.

Pest, december 30kán 1842.

Gr. Széchenyi István.

Igazítás. Széchenyi István gr. ur előbbi számunkbeli cikke első hasábjá 7dik sorában alólul fölfelé: ezen „néha“ helyett olv. ezen „n é h a“ — 2dik hasábjá 26dik sorában: „mert nincs is“ helyett olv. „m e r t n i n c s i t“ — 3dik hasábjá 20adik sorában: „jóság“ helyett olv. „j ó s z a g u“ — utolsó hasábjá végelőlü 4dik sorában: „arra“ helyett olv. rá.

Budapesti napló. Az új év napjaiban is megújulnak azon bátorság-elleni vétkek fővárosunkban, mikről ha tőlünk függene, már szólottunk volna, most azonban, miután más lapoknak megengedteték e' vesztélyre figyelmeztetni Budapest lakosait, és azokat is, kik vidékről hozzánk szállongnak, reménylünk, nekünk is szabad leend egy két szót mondanunk. Néhány hét óta ugyanis este, azaz délutáni hat óra után, 's később is, sodronyhurkot vetnek az emberek nyakába, 's azt jól összehúzzák, mi által nemesak védtelenné lesz az ember, hanem kiáltani sem bír; ezután levetteztetik a' szerencsétlen áldozatot, 's azal tovább állnak. A' P. hírlap egy pár illy hurokra került böcsületes embert meg is nevezett, 's mindedig mégis egy bűnös sem került a' rendőrség hatalmába. Mi ennek oka? A' rendőrök hanyagsága? Véleményünk szerint igen parányi részben, mert a' város mindig tágul még, következőkép a' dologtalan esőselek száma is folyvást szaporodik; a' rendőrség ellenben nem szaporittatik illő arányban, 's im ebben fekszik a' hiba. Menjünk csak este végig az országuton, melly ugyan csak jó hosszú, 's mellybe isten tudja hány gyanus utca kaecintgat, mikben kívánt menedékre találhat minden tolvaj, 's előre is meglehetünk győződve, hogy egész sétánk folytában rendőrrel is nehezen fogunk találkozni. Pedig illy utcában éjjel néhány fegyveres embernek kellene föl 's alá sétálgatni, kik közül egy pár talán lóháton is ülhetne. Ez pénzbe kerül! Jól tudjuk; de ugyan miért rugtatja tehát oly gyakran magasbra a' labért sok háztulajdonos? Nem akarjuk hinni, hogy csak amugy more patrio, hanem azért, hogy a' város nagyobbul terheit kárunk nélkül elviselhesék. Tegyük, hogy Pest valamennyi háztulajdonosa száztól öt forinttal fölebb emelné e' czéla a' labért. Ur isten! hiszen ez összegből olly fegyveres erőt lehetne föllállítani, melly szükség esetén talán egy kis tatárjárásnak is megfeleltetne. Így azonban csak saját öklében kénytelen az ember bizni, de ez igen sok visszaélésre nyújthat alkalmat, mert ha végre mindnyájan, mit nagy részben teszszük is már, fegyveresen járunk az utcákon, ebből szerencsétlenségek is támadhatnak, főleg a' hevesebb véretek között. Némi kis komoly intézkedés e' tárgy körül bizony nem ártana! — Hajóhidunkat mult szerdán kiszedék, 's a' közlekedés már három nap óta csolnakokon történik, 's rendkívüli örömmel mondhatjuk, hogy még eddig semmi szerencsétlenség nem történt. — A' farsangra hatalmas készülnek. A' Tageblatt szerkesztőjeként néhány napi interregnum után dr. Saphir jelenik meg. Német lapról szólván, nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy az „Ungar“ című német napilap, Klein Herman ur szerkesztése alatt napról napra kitünőbb buzgalommal teljesíti azon hivatást, mellyel hazánkban a' német lapoknak birniok kell 's azért örömet ajánljuk azt azok figyelmébe, kik nemzeti nyelvünkben még nem jártasak annyira, hogy kizárólag magyar lapokból merithetnék szellemi élvezeket. — Játékszini krónika: nemzeti színpadunkon dec. 30ikán adaték „Parisi vízfordozó“ dalj. 3 felv., Markovicsné mint vendég lépett föl; 31én Megyeri árváinak javára „Egy színész élete“, dráma 4 felv.; jan. 1sején a' színterem teljes kivilágítása mellett e' színpadon elősz. „Ilka“, dráma 4 felv. Kisfaludy Károlytól; 2ikán némelly változtatásokkal „Othello“ szomoruj. 5 felv.; Shakspeare e' dramája he-

tedfél órától majd egészen tizig tartott, nem ártana tehát azt kissé megrövidíteni, mert illy hosszú előadásokat még a' nagy Shakspeare maga sem kedvelhet meg; ezt pedig annál inkább megtehetni, miután Londonban is tetemes kihagyásokkal szokás ezt adni, mikép Tóth Lőrincz tisztelt barátunktól hallottuk, ki e' napokban tért vissza külföldi utazásából, 's többi közt Othello előadásán is jelen volt Londonban; 3án „Templari“ dalj. 3 felv.; Markovicsné mint vendég; 4én „Psz!“ vigj. 2 felv., és Veszter nemzeti zenészeknek hangversenye; hallgatók olly nagy számmal, hogy hely szüke miatt sokan visszatérni kényszerültek; leginkább tetszetek a' francia négyesek, és Svastics egy fris magyarja, mellyet háromszor ismételtete a' közönség, valamint Rákóczy indulóját is. Többek nyilvánított kívánata következtében tanácsoljuk e' valóban jeles zenészeknek, hogy Bihari, Csermák és Lavotta gyönyörű műveit játsszák inkább, mert azok bizonyosan jobban fognak szívhez szólni, mint némelly lelketlen újdivatu czikornyák, mikben legkisebb kelleke sem rejlik nemzeti zenénk megható jellemének. Veszter táncza gyönyörű volt, 's minden nagytás nélkül a' legjobb magyar tánczosnak mondhatjuk őt, valamint a' fiatal Sárly Francziskát a' legkönnyűbb tánczosnőnek, kit rég óta láttunk. Veszter iskolája csodát alkothat belőle. 5ikén „Tabarin“ daleza 3 felv.; Scribe legújabb vigjátéka „Cromwell fia“, melly nov. 28ikán adatott először Párisban, Irinyi József fordítása szerint már tanultatik, 's rövid idő mulva színpadunkra jutand. Szentpéteri megházasodott, 's színházi közönségünk bizonyosán, velünk együtt, legjobb szerencsét kíván e' derék művésznőnek. —

Jelentés rendkívüli álarozos tánczvizgalomról. Vasárnap téllő 15én 1843. a' szab. kir. pestvárosi redout termekben a' Terézia-külvárosi kisdudovó intézetek javára rendkívüli nagy Álarozos tánczvizgalom fog tartatni, mellyet a' jótékony czél elősegülése tekintetéből a' nemzeti, — szab. kir. Buda- és Pest városi színházak mind két nembeli, t. cz. tagjai, nemkülönb: Wolf úr műlovarszíne mindkét nembeli lovagművészei, 's több buzgó műkedvelő által, szíveségből, előadandó magyar történeti „HUNYADIMÁTYÁS magyar király hazaérkezése Csehországból 1458ban“ című fényes ünnepélyes **Díszmenet** 's az azt követő különbféle, és a' fenérintett színházak összes ballet-személyzete által előadandó több rendbeli nemzeti és allegóriai tánczok fognak különösen érdekesíteni. A' tánczokat, a' közkedvességű Morelly F. úr, ismert jeles, a' díszmenetet pedig csász. kir. Ceccopierri gyalog ezred teljes tábori zenekara, vele egyesülve fogja kísérni. — Beléptijegyek, a' bál teljes programjával együtt minden könyv- és műáros boltban ugy Szekrényesi Pál kalapkereskedésében; Budán a' várban a' levélhez címzett kereskedésben, nem különben minden nevezetesebb kávétermeiben mind a' két szomszédvárosnak 1 ft. 40 kr. jával pengőben, előre szerethetők. A' teljes című közönség kényelme, és élvezete tekintetéből a' kiadandó beléptijegyek száma meg van határozva, 's azonfölül nem fognak kiadatni. A' bál többi részleteiről, mint szinte kezdetéről a' közelebb kiadandó teljes programma fogja a' t. cz. közönséget bővebben értesíteni.

A' pesti szegény gyermekórházi egyesület Vidék közgyűlése mult hó 25kén reggel 11 órakor tartatott szeretve tisztelt elnöke nm. Ur ményai Ferencz korona-ör ö exja lakában. A' nm. elnök a' nem ugyan nagy számmal megjelent, de köztük sok kitünő jelességű tagot ékes vezérszóval üdvözölvén; a' választmányi elnök t. H a v a s Józ. ur a' választmányának mult Vidék közgyűlése (1841. jun. 13d.) óta sikerteljes munkálatit előterjesztvén, megleg szavakkal emel é ki azon örvendetes viszhangot, mellyet az intézet minden eddigi vállalatának, de főkép a' keblében indítványoztatott nagyszerű ezüst és ékszeráru sorsjáték alkalmakor az egész hazában találni szerencsés volt, 's mellynek fényes eredménye az intézetet majd hihetlen gyorsasággal azon hatályos polczra emel é, honnét jelenleg, ha az irántai részvét, ezután is olly arányban, mint eddig, növekedni és gyümölcsözni fog, biztosan és aggály nélkül nézhet szebb jövődjé felé 's mindinkább képes leend magas hivatásának megfelelni. És örömmel jelenté továbbá a' tisztelt szónok ur, miszerint herceggimásunk K o p á c s y Józ. Es z t e r h á z y Kázmér gr. 's hazánk lelkes főhölgyei, B a t t h y á n y Lajosné és K á r o l y i G y ö r g y n é kegyes alapítványai mintegy rugonyul szolgáltak azon váratlan, mindennem villanyserűleg fölébredt országos pártfogásra 's részvételre, melly annál jótékonyabban hatott az intézetre, mennél nagyobbak valának azon nehézségek, mikkel eleitől fogva intézetünknek küzdenie kelle, 's mellyek férfias 's isten kegyelméből végképeni leküzdése által vala egyedül elérhető az, hogy jótékony hatásköre éppen azon időpontban, midőn remé-

nyink valósulása fölött majd elesüggedünk, egész magasztosságban kiterjeszkedvén, ügyvivőinek buzgó szándéka 's a' nemeskeblű alapítók szellemét követő munkássága hazaszerte elismértetett 's teljes érdeme szerint méltányoltatott. Minek ismét nem lehet egyéb következménye, mint hogy jóltevő munkálatink, mellyek mélyen tisztelt elnökünk Úrményi Ferencz ó exja bölcs kormánya alatt éppen olly emberszerűen, mint folytonos buzgósággal intéztetnek, ügyeltetnek 's áldásteli gyümölcsöket teremnek, már is az egész hazának figyelemtárgyul szolgálván, ezen a' maga nemében nálunk egyetlen, de legnélkülözhetlenebb intézet is kivívandja magának jövő országgyűlésen a' haza közintézetei közé soroztathatási szerencsét. Ezután a' pénztár állapotjáról N á d o s y István pénztárnok által tett jelentés szerint kiviláglott, miszerint a' nagygyűlés napjaig a' visszanyert tárgyak [számszerint 4 fő és 72 kisebb nyereségy] értékén kívül az intézet pénztárában volt 15,192 fr. 49 kr. pp., melly sommához a' még be nem küldött, de ismételt felszólításunkra legközelebb bizonyosan beküldendő 2,640 sorsért eső 2,099 pgő ftnyi összeget 's a' visszanyert tárgyak valóságos értékét hozzá számítván, ezen nagyszerű sorsjáték három hónapi folyam alatt 20,082 fr. 4 kr. pgő tiszta hasznót eredményezett. (Vég. köv.)

Pesti szegény gyermekórház.

Az intézet választmányi elnökehez e' napokban köv. tartalmau levél érkezett: „Tek. elnök ur! Midőn a' honunkban újabb időkben föllállított jótékony intézetekre gondolok, azok közt főleg a' gyermekórház intézete foglalja el figyelmemet; mert a' kisdedek igénylik különösebben segélyünket; mert ezekről mondá édes üdvözítőnk: „hagyjátok a' kisdedeket hozzám jöni, övék a' mennyei országa.“ Hogy tehát ezek sorsán valamivel könnyíttessék; alázattal kérem t. uraságot, mint a' gyermekórház választmányi elnökét: méltóztassék az ide zárt 100 róf pamutgyolcsot, mint szíveséggem csekély tanuját, tőlem olly indulattal ávenni, minővel én azt nyújtom 's egyszersmind azon nyilatkozatomat kegyesen elfogadni: hogy a' nevezett intézet iránti hajlamomat tettel tanusítani, jövődjére is polgári kötelességemnek ismerem. Ki egyébiránt tisztelettel maradtam tek. elnök urnak Pesten dec. 28kán 1842., alázatos szolgálja: N é m e t h László Dávid pestvárosi lakos.

Figyelmeztetés.

Átaalam és t. másodalispán Justh József által barátink 's ismerősinkhez szétküldött 's a' tűzveszély által károsult szucsányiak javára véghez menendő sorsjátékhoz tartozó jegyek, a' mennyiben f. évi január 14keig vissza nem küldtetnek, vagy el nem kelésük számszerint hirül nem adatik, elkelteknek fognak tekintetui. Pribócson december 25én 1842. S á n d o r Károly.

Mármarosai közgyűlés.

Szigeten dec. 23kán. Nov. 22kén kezdődött közgyűlésünket ma rekesztők be, és mivel ez év végével tartatni szokott közgyűlésünk bel-életünk daguerotipjét foglalja magában, melly népnevelésünket nem a' legjobb szinben mutatja, ezen segitendők, e' czél feletti tanácskozás végett a' nemesség meghivatván köz egyetértéssel rendszabályilag meghatározottat, hogy minden szüle gyermekeit 6 éves koruktól 12öig iskolába járattni tartozik, és az erre való felügyelési kötelesség a' kinevezett előjárók egyikére és a' lelkészre bízott; panasztétel esetében a' nemes szüle először fizet 3 ft. másodsor 6 ft. és 3or 12 ftot a' helybeli tanoda javára annyiszor a' mennyiszor, a' nem nemes pedig ezen kötelesség elhanyagolásaért testi fenytékekkel büntettetik; — és így itt is bot fog használtatni a' nemes és nemtelen közötti köz fal terjedésére; pedig a' büntetések egyformátlan-sága a' legrosszabb hatást szüli. Nem lett volna é czél-szerűbb az egyenlő hibáért, a' rendőrségi törvény utmutatása szerint, egyenlő büntetést rendelni? — Hogy pedig olly tanítót lehessen kapni, ki a' magyar nyelvet is tudja, a' falusi kántorok fizetése, mellyel e' kötelesség összekötöttet, megjobbítottat, a' nemzetiség szem-előtti tartása tekintetéből a' nevelés iránt adatandó utasítás készítése végett küldöttség nevezetett ki; egyébiránt itt örömmel tudathatom, hogy megyénk lelkészei általában magyarok lévén, nemzetiségünk általok szembetünőkép gyarapittatik. — Az ismeretes körlevelek részint pártoltatást nyertek, mint az illir mozgalmaakra figyelmeztető Zaláé, mire nézve felirás tétetett — a' Borsiczky család ellen elkövetetett sérelmet közlő nyitrai — a' kidolgozandó büntető rendszer közületesét kéro nógrádi — a' követek táblájához alkalmazandó gyorsírók iránt, Torontalé, — részint küldöttséghez utasítottak, mint a' kézsmárki — a' Drávát a' Szávával csatorna által összekötöni tervező szerémi és az országgyűlési ingyen szállások megszüntetése végett kell pozsonyi körlevelek, valamint Nógrádonak bel állapotját velünk közlő levele is, mellyben hasonlónak készítésére, 's velük leendő közlésére szólit fel — küldöttségre bízott. — Már 3 év óta utasitgatjuk a' megyénkbe jött politico-politikai körleveleket a' küldöttséghez, most meghatározottat, hogy ezek a' következő martiusi közgyűlésen okvetlenül tárgyalatni fognak és így jelen-

leg megyénk szelleméről bizonyost nem irhatok, erős mindazáltal reményem, hogy a' nem fizetési elv döntetlenül fenmaradván egyéb szükségessé vált haladasi kérdéseket megyénk tényleges szavazatival gyamolítandja. — Torontál azt tudató levelére, hogy Károlyváros az alisp. által küldött magyar levelet el nem fogadta, megyénk ő felségéhez felírást határozott, melyben a' tanácsnak, mint hazai törvényink megvetőjének megfeddését kéri. Tolnának a' felemelt postabér iránt kelt körlevelére szinte felirtunk, melyben a' postabér leszállítását kérjük. A' munkácsi püspök diák nyelven írott ítéletet küldvén megyénkhez foganatosítás végett, az visszaküldetett azon megjegyzéssel, hogy megyénk diák nyelven írott ítéletet nem foganatosítand, ezen határozata ellen megyénknek, mely már régebb időtül fogva fenáll, panaszt tett ő mlga a' helytartótanácsához, a' honnan közelebb ezen határozatunk indoka fölkeretelt; — megyénk előre is a' nem közölt panaszlevél leküldetését kéri, azután pedig meg fog iratni, hogy ezen határozatának oka a' törvényekből merített. B. Sztojka Imre a' tatárutást tárgyazó 13 eredeti okiratot — a' mely időben eldődjé megyénk első alispánja volt, adatott át a' levéltárunkban levő adatok kiegészítésére. Nem lehet nem méltányolni ezen alkalmasint megyénk legidősebb táblabírájának buzgóságát, miszerint nemcsak közgyűlésinken folyvást részt vesz a' tanácskozásokban, de megyénk népe jóllétét célzó intézetek létesítésére is mindent elkövet, így Szigeten mint középponton elnöksége alatt gyümölcsfákat terjesztő intézetet és kertet hozott létre rövid idő alatt, míg fáradhatatlanabb tagtársa Ft. Pelikán József esperes közremunkálását jelenleg elnöksége alatt a' kölcsönös tizkármentesítési rendszer dolgoztatik ki küldöttség által, mely hihetőleg a' nagyon elharapozott gyujtogatásokat meg fogja gátolni, így halad megyénk, bár lassan, de annál biztosabban népe jóllétének gyarapításában, csak egyetértésünket ne zavarják önérdékek és félreértések; azonban ha emberi természetünkől a' gyengésséget elválasztani nem lehet, legalább legyünk engedékenyek egymás iránt, 's ott hol köz érdek forog fen, ennek elérése és kivívása legyen fő törekvésünk. Szöllösi Balázs.

Amerika.

[Peru ingatag kormánya]. Mult nyáron Torrico tábornok katonai erővel megbuktatá az akkori ideigl. elnököt Menendez Manuelt 's magát a' nemzet főnökévé kiáltatta ki. Délszakon, Cuzcoban, akkor Vidal tábornok, La Fuente párthive, Menendez főnökségét veszélyesnek hirdetvén, ideigl. elnökké toltta fel magát, hihetőleg La Fuente megegyeztével; ki nem igen látá szükségesnek, hogy a' nép által elnökké megválasztására nyers erőt használjon. Aug. 20kán Torrico a' neki hódoló katonasággal ellenségei ellen indult 's csakhamar San Roman tábornokot részire nyerte meg. Mielőtt Limából eltávozott, a' kormány főnökeül de Lavalle Jánost, 's don Miguel del Carpiot főministerül hagyá ott. Ezen kinevezett kormány első tette volt, miszerint a' Limában megjelenő két politikai lapnak (Comercio és Bolsa) megtiltá politikáról írni 's csak oly jelentések fölvetését engedte meg, melyek a' kormánylapban már megjelentek. A' két lap nem tartván meg a' parancsot mindegyik ezer tallér letételére szorított, mely összeget, mihelyt tilalmas cikket közlenének, azonnal el fognák veszteni, a' szerkesztők azonban az ezer tallér-letetés helyett megszüntették lapjaikat 's az által Lima lakosait nagy zavarba ejték. La Fuente tábornok elhagyá katonáit, 's Arequipába pénzért ment, hogy zsoldjokat megfizethesse: azonban sikertelen járt 's már Chilibe szeretne futamla-

ni. Hogy tehát megszökése gátolassék, Araquipa közelében levő Yslay kikötő ostrom alá vétetett. Útközetről még misem hallék, hanem remélik, miszerint La Fuente elhagyott serege önkint Torriconak hódoland meg. Menendez Manó (Manuel) Chilibe vonult, ámbár Lavalle kihirdetetté, hogy senki sem, bármely párthoz tartozzék is, fog üldöztetni, ha azontul vesztig maradand. —

[Mexicoban Santa Ana törekvése.] Santa Ana mexicói elnök Texas és Yukatan meghódítását ismét meg akarja kísérteni 's Mexicót kényuraság igájába hajtani; minden ujabb célzása oda irányul, hogy a' köztársasági formákat megszüntetvén magát dictatorrá tolhassa. Ezen szándékát gyaníttatja az, miszerint ő mezei lakán távolléte alatt Bravo tábornokot ideiglenes elnökké nevezte ki, mely férfi a' kénykormányának született barátja, 's az angol amerikaiaknak ellensége. Ehez képest nem remélhetni, hogy a' washingtoni kormány közbenjárása Texas ügyében elfogadtatnék, mely ügyben a' Mexicóban levő északamerikai követ már utasítást is kapott.

Spanyolország.

[E s p a r t e r o Barcelona elől már visszaindult. Elegy]. Telegrafi sürgönyök szerint Espartero decemb. 22tedikén Barcelona elől Valencia ba utazott. Van Halen azonban még folyvást Barcelonában tartózkodik. A' hadi kancellaria tisztjei Sarriát szinte elhagyták, 's Madrid felé visszaindultak. A' barcelonai erősségeket élelmi szerekkel látja el Van Halen, ki egyszersmind még két hadosztályt szándékozik Cataloniába szállíttatni, ámbár az ottani hadsereg, mely összesen mintegy 40 ezer emberre megyen, havonkint hat millió reáljába kerül a' kormánynak. Aragoniában is szaporítani fogják a' fegyveres erőt, minthogy ott is élénk jelei kezdének mutatkozni az elégtelenségnek. — Hire járt, hogy Espartero veszélyesen megbetegült; é azonban merő költemény, 's csak annyiban bizonyos, hogy kissé gyöngéledett, mi rajta, megrongált egészségi állapota következtében, gyakran megszokott történni. — A' barcelonai erősségek fölépítésén, Cortinez tábornok vezérlete alatt, nagy szorgalommal dolgoznak. — Lefebvre francia gyárnok pöre végéhez közelit már. A' madridi főhaditörvényszék már beadá ez iránt véleményét a' kormányhoz, mely azonban Lefebvrere nézve nem igen kedvező hangzik. Lefebvre tehát Arago által a' francia kamarához szándékozik folyamodást benyújtani, ügyének pártoltatásáért. — 1832. dec. 11kén Malaga mély gázszba borult, midőn Torijos, 48 társaival együtt, Moreno parancsára agyonlővetett. 1842. dec. 11kén nagy inepélylyel helyezék az alkotmányos ügy e' szerecséttlen áldozatának porló maradványait azon fényes emlék alá, melyet a' város állíttatott föl e' szent célra. — Meztrazgozban, Sarrador hajdani guerillafő titoknok, a' kormáay katonaságának hatalmába esett, 's nehezen fogja a' halalos büntetést elkerülni. — A' cortes rövid idő mulva megnyitandja üléseit, 's a' ministerséget alkalmasint meg fogja izzasztani, főkép a' barcelonai események miatt, mert az ott elkövetett kegyetlenkedést az egész ország határozottan rosálja. Espartero azonban bátran tekint elibe e' vésznek 's meg van győződve, hogy ez uttal is sikerülend a' fölízgatott kedélyeket lecsöndesítni. — Don Francisco infans minden politikai avatkozástól szigoruan őrizkedik. —

Anglia.

[A' chartisták ismét fölélének. Elegy.] London, dec. 23kén. „Darab időig esőndesen viselék magokat

a' chartisták; most azonban ismét élénk mozgalmakat készülnék kifejteni. Manchesterben ugyanis a' nagy-hírű Sturge elnökele alatt nagy gyűlést szándékoznak tartani, melyre a' londoni chartisták, M'Grath szabó legény vezérlete alatt, 20 követet küldenek. A' követeke száma miutegy 300ra menend, 's tanácskozásiaknak főbb tárgya leend: mikép lehetne, a' chartisták szándékát, ha bár más alakban, de mégis ugyanazon elvekre építve, hatályosan végrehajtani. — A' parisi kir. könyvtárban egy eredeti khinai hadjelentés van felfüggesztve, melynek első szavai így hangzanak: „Az angol barbarok esendzavarásra vetemültek, 's a' menny fiának bölcsesége ellen fölzendültek, és a' bárányok városát (Kantont) meglámadták; de a' mennynek istene meglátogatá őket boszujával, a' földnek istene pedig hajóikat elnyelé. — Viktória királyné szókás szerint elosztá ajándékát a' karácsoni ünnep tiszteletére, 800 szegény között, kik 60dik évüket már meghaladák. Azonkül a' nagy vesepecsenyét is megsütteté, melyet egy régi angol király, mint az ökörléjjobb részét, báróságra emelt 's mely az óta „baron of beef“ nevet visel. —

Franciaország.

[A' porosz kormány követelése Franciaország ellen. Elegy.] Paris, dec. 27én. „Poroszország ötödfél millió frankot követel a' francia kormánytól, 's az oklevelek oly igazságosnak tanusítják e' követelést, hogy a' francia kamarák alkalmasint minden ellenszegülés nélkül meg fogják azt ajánlani. — Klementine hgnő csakugyan nőül menend Coburg August hghhez, a' közelebbi föltétek mégis annyiban módosultak, hogy a' fiatal pár nem Bécsben, hanem Parisban fog lakni, 's így a' hgi eddig őrnagy volt az ausztriai hadseregben, francia szolgálatba lépend. Egyébiránt a' kir. főség cím August hgtől megtagadott. — Izabella spanyol királynét folyvást Orleans családból szándék ellátni férjjel, miben Krisztina özvegy királyné is tökéletesen megegyezett. — A' Marquesas szigetek elfoglalása még mindig vitázati tárgyul szolgál a' francia lapoknak, melyek egy része gúnyosan említi, miszerint Franciaország most már csakugyan kiszabadult elszigetelt helyzetéből, miután Yotété és Temo-Ana királyokkal szoros szövetségbe lépett. — Espartero ellen folyvást kiméltetlenül röpitgeti nyilait a' francia sajtó, mely mindenestére háboruval szeretné e' bajt megorvosolni, ha a' határozat főnökeire bizatnék. — Algírban folytatják az apró háborut 's valamint az arab törzsökök gyakran követnek el rablásokat, ugy a' francia had-csapatok is még mindig hasonló visszatörölásokkal boszulják meg e' tetteket, mi mindinkább valóbszínüvé teszi azon állítást, hogy Algír még igen sok vérbe 's még több pénzbe kerütend, tökéletes meghódítása pedig mind e' mellett is oly távol van még, mint az első francia álygylövés eldurranásakor volt. —

Törökország.

[Kibékülés a' nagy hatalmakkal.] Konstantinápolyból dec. 11ről érkezett tudósítások szerint a' nagy hatalmak képviselőji Libanonra nézve megegyeztek a' porta utolsó határozatában. Szerbiára nézve ujabb eldöntő lépés még nem történt; azonban a' török ministerség lapja (Echo de l' Orient) oly hangerővel szól a' szerb viszonyokról, miszerint gyaníthatni, hogy a' porta Oroszország megegyezését az új kormányra nézve bizonyosan reméli. Lieven tábornok akkor még nem érkezett a' török fővárosba. Az oda érkezett cserkeszek azon hirt hozták, miszerint az oroszok Kubanon innen ismét megverettek, mi azonban még nem bizonyos.

É R T E S I T Ő.

Haszonbéri Árverés.

A' nméltóságú pécsi püspöki urodalom részirül közhírré tétetik ezennel; hogy Mohács mezővárosban keblezett, de mégis az észéki országutban levő Vörös kereszt nevezetű külső, melyhez az urasági italokon kívül a' tulajdon sernéresi jog is kapcsolva vagyon, — azután: a' város piacán ez idén ujonnan építtetett „magyar koronához“ czimzett más csinos vendégfogadó elegendő szobákkal, tekéző- és táncztermekkel, fészerekkel és tágas istállókkkal ellátva, jövő 1843dik évi január hava 21kén délelőtti órákban, a' mohácsi tisztartói hivatalban tartandó nyilvános árverés utján, 1843ik évi sz. György naptól elkezdve 3 egymásután következendő évre haszonbérbe fog kiadni. Melly napra a' bérleni szándékozők 10% bánatpénzzel ellátva ezennel illendően meghívotnak Náráji Nár ay Imre uradalmi tisztartó által. —1—3

A' tek. jász- és két kun-kerületnek Jász-Berény városban fenálló rabmunkáltató intézetében készült végszűrők, különféle nineműségű pokróczok, da-

rabonkint 's nagyobb tömegben, valamint helyben, ugy Pesten a' hatvani-utcai fekete Elefántnál levő raktárban legjutányosabb áron szerezhetők, a' készítyvények jósága felől a' fenérintett intézet kezeskedik. —1—3)

Ölla- és rözse-eladás.

A' kir. Ráczevi urodalom főtisztí hivatala részirül közhírré tétetik: hogy f. h. 14én a' lakóhegyi téglaháznál [Téténynek általellenében] 150 öl aljas puha fa; 19kén az ujfalusi fa-raktárban levő 6.000 esomó puha rözse, és 20kán a' ráczevi kastélyban 30 ölkemény és 60 öl puha-fa, délelőtti 10 órákor árverés utján készpénzbeli fizetés mellett eladadni fog.

Kelt Promontórbán januárius hó 4kén 1843.